

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 260 • Vychází 30. září 2025

Milé čtenářky, milí čtenáři,

nepamatuji vládu, která by do mrtě splnila vše, co slíbila. U té končící je ale pozoruhodný a velmi smutný obrat od vnímání Green Dealu jako příležitosti pro Česko k populistickému odmítání toho či onoho vyjednaného opatření a bez alternativních receptů. Namísto toho premiér Fiala šíří své bludné představy o ztrojnásobení výkonu energetiky jaderné ve světě. Jak je to s tímto u nás tolik oblíbeným odvětvím, se dočtete v článku věnovaném právě vydané Zprávě o stavu jaderného průmyslu ve světě 2025.

Pro energetiku a ochranu klimatu vláda nakonec nepřijala žádnou dlouhodobou potřebou vizi našeho směřování. Když tedy pomineme jistotu splácení drahých jaderně-energetických projektů ještě dalšími generacemi. Jedinou, pod tlakem infringementu schválenou strategií, je národní energeticko-klimatický plán do roku 2030 a to ještě s cíli, které se drží zbytečně při zemi. Přitom i přes přínosné dotační programy zaměřené na energetické renovace budov nebo průmyslu, přetrvává naše zaostávání v oblasti úspor energií.

Chválím, že se této vládě se podařilo upravit legislativu pro urychlení rozvoje obnovitelných zdrojů energie. Mohlo by nás to posunout z dnešní ostudné poslední evropské pozice v jejich využívání. Vláda ovšem ztratila podporu v obcích cítících se ohroženými stavbou hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů, kterým slíbila spolurozhodování o této stavbě a jejíž ministři i poslanci se ze splnění slibu vykroutili jak malé děti.

V Ďáblíku vám také představujeme hodnocení volebních programů klíčových politických uskupení, jak je vidí organizace Zeleného kruhu. Při své říjnové volbě se budu řídit nejen tímto a svými zkušenostmi, ale také nakolik budou volené osobnosti garanty liberálního Česka. V rozhodování

mi pomůže jejich vize přeměny české energetiky, která nebude stát na uhlí a atomu.

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Volební programy po lupou Zeleného kruhu	str. 2-3
Výjimečná krajina Novohradských hor potřebuje vyšší ochranu	str. 10-12
30 let ankety Perla roku	str. 16-20
Pozvánky na akce	str. 21-27

Volební programy pod lupou Zeleného kruhu

Organizace z asociace Zelený kruh prostudovaly volební programy v částech věnujících se ochraně životního prostředí, klimatu a podmínek pro fungování občanské společnosti. K dispozici jsou také výsledky ankety, v níž volební subjekty odpovídaly na otázky připravené experty z členských organizací. Do hodnocení byly zařazeny hnutí ANO 2011, Motoristé sobě, Piráti, Stačilo!, STAN, koalice SPOLU a SPD.

„Jednoznačně nejkomplexnější a nejkonkrétnější programy s pozitivními cíli a návrhy mají Starostové a nezávislí (STAN) a Piráti. Program hnutí ANO kombinuje škodlivá opatření, konstruktivní pozitivní návrhy a obecné sliby, jejichž dopad nelze vyhodnotit. Koalice SPOLU často zůstává u vágních formulací a SPD se klíčovým environmentálním tématům prakticky nevěnuje,“ uvedla ředitelka Zeleného kruhu Petra Kolínská.

„Většina stran se hlásí k potřebě obnovit přírodní charakter krajiny. To je pozitivní signál vzhledem k dramatické erozi půdy, úbytku biodiverzity a dopadům klimatické změny. Nikdo ale zatím nepředstavil plán, který by propojil obnovu, dlouhodobou péči, motivaci zemědělců a stabilní financování a zároveň garantoval, že Česko splní evropský cíl – 10 % území pod důslednou ochranou do roku 2030. Pokud se zůstane jen u dobrovolných opatření nebo u „pozitivní“ rétoriky, která zastírá škodlivé kroky, ke zlepšení nedojde,“ uvedla Martina Skohoutilová z organizace ČSOP Pražská pastvina.

„Alarmující je, že téměř všechny politické subjekty se ve svých programech vyslovují pro podporu takzvaného „energetického využívání odpadů“, jinými slovy výstavbu dalších spaloven. Ty přitom nejen, že neřeší problém s odpady, ale produkují tuny pevných zbytků s obsahem toxických látek, které budeme následně muset někam ukládat, emise a skleníkové plyny srovnatelné s uhelnými elektrárnami. To není dobrý krok ani z hlediska dekarbonizace,“ uvedla Sarah Ožanová, vedoucí kampaně Nespáluj, recykluj! z Arniky.

„Na zrychlení rozvoje obnovitelných zdrojů se shodnou ANO, SPOLU, STAN i Piráti, byť jen poslední dvě strany mají konkrétnější návrhy. Program hnutí ANO ovšem slibuje všechno, včetně zachraňování uhelných elektráren (což by zatížilo výdaje domácností) a celkově program rámuje protievropsky. Modernizaci energetiky odmítají SPD a Motoristé. V anketě mezi stranami podpořilo rozvoj OZE i Stačilo!“, říká Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA.

Při hodnocení programů jsme vycházeli z témat, které jsme zpracovali do [předvolebních doporučení](#) zveřejněných na [jaře 2025](#). Sledovali jsme, jak strany přistupují k potřebě obnovit přírodu a silněji chránit

vybraná přírodně cenná území a jak chtějí tyto aktivity financovat. Posuzovali jsme návrhy na přírodní obnovu řek a plány na transformaci zemědělství směrem k udržitelným postupům, a zda mají plán pro adaptaci lesů na změnu klimatu. Zásadní pro nás byly také názory na modernizaci energetiky, rozvoj obnovitelných zdrojů, a řešením energetické chudoby. V oblasti rozvoje měst a obcí jsme hodnotili přístup k reformě územního plánování a podpoře udržitelné městské mobility. Součástí hodnocení je také téma udržitelnější živočišné výroby a ochrana divokých zvířat. Nakonec jsme zkoumali, jak programy reflektují naše mezinárodní klimatické závazky, jak plánují využít evropské fondy a jak přistupují k prevenci vzniku odpadů a omezení toxických látek ve výrobcích. Sledovali jsme také postoje volebních subjektů k organizacím občanské společnosti.]

[Kompletní výsledky analýzy jsou dostupné zde](#)

Tisková zpráva Zeleného kruhu

Klimatická krize nesmí před volbami zůstat v pozadí

Klimatická krize má už dnes ničivé dopady po celém světě – od rostoucího počtu obětí extrémního počasí po rozsáhlé škody, které zasahují celé komunity a ohrožují jejich obživu, například v důsledku dlouhotrvajícího sucha. Nedávná vědecká studie [ukázala](#), že vlna veder, která koncem letošního června zasáhla Evropu, si vyžádala nejméně 2300 obětí ve dvanácti velkých městech. Téměř dvě třetiny z nich lze podle výzkumu přičíst přímo důsledkům klimatické změny. S podobnými projevy extrémního počasí se potýká i Česko – v polovině září 2024 zasáhly většinu našeho území [povodně](#), které si vyžádaly šest lidských životů, způsobily škody na majetku v hodnotě několika desítek miliard korun a donutily k evakuaci tisíce lidí.

Přesto zůstává klimatická krize v českých médiích spíše na okraji. Její projevy bývají často prezentovány jako izolované jevy, bez propojení se širším kontextem klimatické změny. Události jako extrémní počasí, zdražování energií nebo zdravotní rizika pak postrádají ukotvení v souvislostech, které by veřejnosti umožnily pochopit jejich skutečné příčiny, možná řešení a přínosy přijatých či navrhovaných opatření.

Dlouhodobá pozorování environmentálních nevládních organizací ukazují, že mediální pokrytí často upřednostňuje politickou perspektivu před odbornou a občanskou a chybí dostatečná korekce nepřesných či zavádějících tvrzení.

V období před podzimními volbami je klíčové, aby environmentální témata dostávala v médiích odpovídající prostor. Zvládnutí klimatické krize je jednou z největších výzev současnosti – ovlivňuje zdraví obyvatel, ekonomiku i

dostupnost základních služeb. Opomíjení této reality přináší vysoké ekonomické i společenské [náklady](#), které budou v dlouhodobém horizontu mnohem vyšší než investice do klimatických opatření.

Jako environmentální nevládní organizace dlouhodobě upozorňujeme na konkrétní rizika spojená s nečinností i na dostupná řešení, jež mohou podpořit spravedlivou transformaci a odolnost společnosti. Věříme, že věcnou a informovanou veřejnou diskusi mohou výrazně posílit média, pokud budou tato témata pokrývat pravidelně, v souvislostech a s důrazem na ověřené informace.

Součástí debaty musí být i odpovědnost fosilních korporací, které dlouhodobě [profitují](#), zatímco náklady klimatické krize nesou občané. Firmy jako EPH či Sev.en vydělaly v době energetické krize rekordní částky, ale na tzv. windfall tax přispěly jen minimálně. Právě proto je klíčové, aby finanční odpovědnost a zdanění fosilních korporací stály v popředí veřejné debaty a média se politiků/ček i kandidátů/ek na jejich postoje aktivně ptala.

Předvolební debaty a rozhovory představují ideální prostor k zaměření médií na dopady klimatické krize na zdraví a prosperitu obyvatelstva či na to, jak politici/čky hodlají čelit rostoucím nákladům spojeným s krizí. Mezi otázky, které environmentálními organizacím v mediálním prostoru chybí, patří snižování závislosti na fosilních palivech, spravedlivá transformace, posílení energetické soběstačnosti, plnění klimatických závazků, řešení energetické chudoby a systémové změny v oblasti potravin a energie. Je zásadní, aby média přinášela jasné odpovědi na tyto otázky, a umožnila tak lidem co nejlépe porozumět výzvám klimatické krize.

Tisková zpráva Klimatické koalice

VYŠLO

Velká zpráva o životním prostředí v Evropě: Klimatické škody rostou a biodiverzita mizí

Stav životního prostředí v Evropě není dobrý: hlavní výzvou je degradace přírodního prostředí a dopady změny klimatu

dopravy. V České republice od roku 2005 klesl roční počet předčasných úmrtí způsobených znečištěním ovzduší z 13 tisíc na necelých 7. Ukazuje to [dnes vydaná největší zpráva o stavu životního prostředí v Evropě](#), která vychází jednou za pět let.

Evropa se otepluje nejrychleji ze všech kontinentů a škody způsobené změnou klimatu (povodně, sucha, vlny veder atp.) v letech 2020-2023 byly již 4 biliony korun. To je ročně dvaapůlkrát více škod, než byl průměr za předchozí dekádu 2010-2019. Úbytek suchozemských, sladkovodních i mořských druhů v Evropě pokračuje, zejména kvůli nešetrnému zemědělství, rybolovu či lesnictví. Chřadnutí ekosystémů zároveň ohrožuje produkci potravin. Evropě (včetně Česka) se naopak daří snižovat znečištění ovzduší díky modernizaci energetiky, lokálního vytápění či

Následkem nevhodných přístupů v zemědělství a lesnictví je, že je 60 - 70 % půdy poškozeno a vyžaduje změny hospodaření. V ohrožení jsou i zdroje vody. 34 % obyvatel čelí problémům s jejím nedostatkem, znečištěním anebo se častěji potýkají s povodněmi. Jedná se opět o důsledky změny klimatu, nešetrného zemědělství (včetně nevhodného používání pesticidů a umělých hnojiv) či lesnictví. Evropa i její jednotlivé státy však mají nástroje na zlepšení, například pokud správně implementují [evropský zákon o obnově přírody](#), do 1. září 2026 mají všechny státy předložit svůj Národní plán na obnovu přírody. Klíčové však bude, aby státy udělaly skutečné změny v hospodaření v krajině.

Za zlepšováním kvality ovzduší stojí snižování spotřeby fosilních paliv, Evropa dosáhla již téměř 25% podílu čistých obnovitelných zdrojů na pokrytí celkové spotřeby energie. I Česku se v posledních letech daří zvyšovat - 19 % spotřeby pokrývá OZE, ale [trend stále není dost rychlý k dosažení 30 %, které si Česko samo stanovilo](#). Plýtvání energií se díky zateplování budov a dalším úsporám v [Česku i EU daří pomalu snižovat](#).

V Evropě se mírně zvýšil oběh surovin v ekonomice z 10,7 % v roce 2010 na 11,8 % v roce 2023. To však znamená, že většina materiálů se dostane na skládky či do spaloven, místo aby byla znovu využita. Spotřeba surovin v EU není udržitelná a je mnohem vyšší, než ve většině zbytku světa. [Česko množství odpadů stále zvyšuje](#).

Zpráva [Europe's Environment 2025](#) uvádí, že změna systémů výroby a spotřeby – dekarbonizace, přechod k oběhovému hospodářství, snižování znečištění a odpovědné hospodaření s přírodními zdroji – jsou naléhavě nutné k udržení prosperity a životní úrovně v Evropě v dlouhodobém horizontu. Konkurenceschopnost Evropy nezávisí jen na ceně, kvalitě a udržitelnosti produktů, ale také na odolnosti evropské společnosti.

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, říká: „Stav evropské přírody není dobrý, což ohrožuje naše zdraví i ekonomiku. Škody způsobené změnou klimatu jsou čím dál dražší. Avšak příklad snižování závislosti na fosilních palivech - přestože zejména u nás není stále dost rychlé - ukazuje, že negativní trendy jdou zlomit. Díky modernizaci energetiky, lokálního vytápění i dopravy klesl počet předčasných úmrtí spojených se znečištěním ovzduší již skoro na polovinu. Česko by mělo zvolit přírodě bližší způsob hospodaření v lesích, chránit divokou přírodu i mimo národní parky, vrátit zeleň do zemědělských lánů a omezit používání umělých hnojiv a pesticidů. Je také nutné odbourat bariéry rozvoje větrných elektráren a zavádět opakované využívání surovin. Zároveň je nutné myslet na nízkopříjmové domácnosti a speciálně jim pomáhat se snižováním spotřeby energií či dostupností dopravy a zdravých potravin.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Zpráva o stavu jaderného průmyslu ve světě 2025

Autorský tým ročenky *World Nuclear Industry Status Report* zveřejnil 22. září 2025 aktuální verzi své zprávy. Základní informace přinášíme v českém shrnutí.

Základní údaje o globální jaderné energetice

V polovině roku 2025 (k 1. červenci) bylo celkem v provozu 408 jaderných reaktorů ve 31 zemích. Jde o stejné množství jako před rokem a o 30 méně než v roce 2002, kdy počet provozovaných reaktorů dosáhl historického maxima. Instalovaný výkon provozovaných reaktorů dosáhl ke konci roku 2024 hodnoty 369,4 GW, což znamená překročení dosavadního historického maxima z konce roku 2006 o 1,6 GW. Podíl jaderných elektráren na globální hrubé výrobě elektřiny mírně klesl na 9 %, především v důsledku stabilního růstu obnovitelných zdrojů, jejichž podíl narostl na 31,6 % (oproti 19,4 % v roce 2010).

Nově spuštěné, odstavené a rozestavěné bloky

Během roku 2024 bylo spuštěno sedm nových reaktorů – tři v Číně, po jednom ve Francii, Spojených státech, Indii, a Spojených arabských emirátech, jeden další pak v prvním pololetí roku 2025 v Indii. V roce

2024 byl definitivně ukončen provoz čtyř reaktorů (dvou v Kanadě, po jednom na Tchaj-wanu a v Rusku), v první polovině roku 2025 po jednom v Belgii a na Tchaj-wanu. Za uplynulé dvě dekády (v období 2005 až 2024) bylo spuštěno 104 reaktorů (z toho 51 v Číně) a uzavřeno 101 bloků.

V roce 2024 byla zahájena výstavba devíti nových reaktorů, z toho šesti v Číně, jednoho stavěného čínskými firmami v Pákistánu, jednoho v Rusku a jednoho stavěného ruskou společností Rosatom v Egyptě. Za všemi projekty, u nichž byla výstavba zahájena mezi začátkem roku 2020 a koncem 2024, stojí čínská nebo ruská státní společnost.

Celkem je ve výstavbě 63 jaderných reaktorů, o čtyři více než před rokem. Historické maximum bylo zaznamenáno v roce 1979 s 234 reaktory, 48 z nich ovšem nebylo dostavěno a spuštěno.

Významná část rozestavěných reaktorů, celkem 32 bloků k 1. červenci 2025, se nachází v Číně. Čínské firmy se ovšem soustředí převážně na domácí trh, v zahraničí aktuálně staví pouze zmíněný blok v Pákistánu. Dodávkám reaktorů mimo území domovské země dominuje ruský Rosatom, který jich staví 27, z toho jen sedm v Rusku (další v Egyptě, Turecku nebo Bangladéši). Aktuálně nelze odhadnout, do jaké míry budou další zahraniční projekty ovlivněny sankcemi uvalenými na Rusko po invazi na Ukrajinu. Kromě Rosatomu staví aktuálně v zahraničí již pouze francouzská společnost EDF (britský projekt Hinkley Point).

Základní trendy

V roce 2024 vyrobily jaderné elektrárny 2 677 terawatthodin elektřiny, což znamená rekordní hodnotu (o 14 TWh více než v roce 2006, kdy bylo dosaženo dosavadního maxima). Bez započítání Číny ovšem došlo v ostatních zemích mezi lety 2006 a 2024 k součtovému poklesu o 363 TWh. Čína v pátém roce po sobě vykazala vyšší výrobu jaderných elektráren než Francie a zařadila se na druhé místo za Spojené státy.

Zvláštní situace přetrvává v Japonsku, kde bylo po havárii v jaderné elektrárně Fukušima odstaveno 33 funkčních reaktorů. Do poloviny roku 2025 jich bylo opětovně spuštěno čtrnáct, během roku 2024 pokryly 8,4 % produkce elektřiny v Japonsku. V listopadu 2024 došlo k prvnímu případu, kdy regulační úřad založený po havárii ve Fukušimě z bezpečnostních důvodů zamítl žádost o opětovné spuštění reaktoru Tsuruga 2.

Co dále najdete ve World Nuclear Industry Status Report 2025

Vedle tradičních kapitol o stavu jaderné energetiky v jednotlivých zemích, o postupu prací po havárii ve Fukušimě nebo vývoji v oblasti likvidace reaktorů po ukončení životnosti, byla tentokrát zvláštní pozornost věnována kapitole o výzvách, které pro jaderné elektrárny plynou z proměny energetiky především v důsledku rychlého rozvoje technologií v oblasti obnovitelných zdrojů a akumulace elektřiny.

Celá zpráva je ke stažení na: <https://www.worldnuclearreport.org/IMG/pdf/wnisr2025-v1.pdf>

Karel Polanecký pro Temelin.cz

Proč Česko selhává v energetice

Proč je Česko v Evropě na posledním místě ve výrobě z obnovitelných zdrojů. Proč jsou naše přenosové sítě nedostatečné pro jádro i pro nové obnovitelné zdroje, a jak s tím pohnula končící vláda Petra Fialy? Na to se Martin Marek ptal energetického experta Edvarda Sequense z organizace Calla.

Rozhovor můžete zhlédnout zde: <https://youtu.be/IL7c3370KVA?si=wrlwprWTgnBlxozt>

Národní park Křivoklátsko nevznikne: v důsledku politikaření opozice a nakonec i vládní koalice

Poslanecká sněmovna jednala na poslední schůzi v tomto volebním období. Novela zákona o ochraně přírody a krajiny měla vyhlásit Národní park Křivoklátsko, posílit ochranu stromů a další zeleně ve městech i krajině, zavést ochranu opylovačů a definovat světelné znečištění. Obsahovala i kontroverzní reformu ochrany ohrožených druhů. Novela však na program schůze nebyla zařazena. Znamená to, že ji poslanci definitivně hodili do koše a s ní i závazek vlády vyhlásit NP Křivoklátsko.

Poslanci ANO a SPD zabránili vyhlášení NP Křivoklátsko a tím i splnění tohoto bodu programového prohlášení vlády. Projednání novely zákona v prvním a druhém čtení zdržovali mnohahodinovými projevy a avizovali, že v tom budou pokračovat. Poslanci vládní koalice se nakonec o její schválení na poslední schůzi ani nepokusili. Nezařadili její projednání na program schůze, přestože je k tomu ministr životního prostředí Petr Hladík vyzval. Šéf poslanců ODS Marek Benda uvedl, že před volbami nechtějí poslouchat projevy opozičních poslanců a proto jsou novelu zákona o Zochraně přírody ochotni obětovat.

Opoziční i vládní strany tak nevyslyšely hlas více než 24 tisíc lidí, vědců i ekologických organizací, kteří vyzývají k vyhlášení NP Křivoklátsko a rozšíření míst pro divokou přírodu. Proti se stavěla Lesnicko-dřevařská komora, většina starostů obcí na Křivoklátsku a místních obyvatel, ačkoli nebylo prokázáno, že by vznik národního parku měl významný negativní dopad na jejich život. Náležitá ochrana mimořádně cenné přírody na Křivoklátsku tak i nadále zůstává v nedohlednu.

Křivoklátsko s kaňonem Berounky, skálami, suťovisky, stepmi a lesy patří mezi klenoty českého přírodního dědictví. Jde o největší vnitrostátní převážně přirozený lesní komplex s 1250 hektary lesů starých 161 až 200 let. Vyskytuje se zde více než 1800 druhů rostlin, 84 druhů dřevin, 155 druhů ptáků a desítky ohrožených druhů. Vyhlášení NP by bylo klíčovým krokem k náležité ochraně zdejší nádherné přírody, který by se rozprostíral z 98,5 % na pozemcích ve vlastnictví státu.

Projednání novely zákona o ochraně přírody provázela bouřlivá diskuse nejen o vyhlášení NP Křivoklátsko, ale také o pozměňovacích návrzích několika poslanců ODS, které by zlikvidovaly ochranu přírody ve všech národních parcích. Poslanci navrhovali mimo jiné omezit možnost regulovat stavební činnost v národních parcích či umožnit těžbu dřeva i v divočině přírodních zón. Před jejich schválením varovaly ekologické organizace, všichni ředitelé národních parků, přes tisíc vědců a odborných pracovníků, více než dvě stě umělců a přes dvacet čtyři tisíc signatářů výzvy Divočina nabeton. Na podporu národních parků a divoké přírody proběhl v Praze benefiční koncert. Na výzvu ekologických organizací reagoval předseda hnutí ANO Andrej Babiš, který slíbil, že poslanci ANO tyto destruktivní pozměňovací návrhy poslanců ODS nepodpoří. Nakonec i premiér Petr Fiala deklaroval, že tyto pozměňovací návrhy nemají podporu vládní koalice.

„Politikaření ANO, SPD a nakonec i vládní koalice pohřbilo vyhlášení Národního parku Křivoklátsko i

zlepšení ochrany stromů a zeleně ve městech. Nevyslyšeli hlas skoro pětadvaceti tisíc lidí, kteří se za vyhlášení pátého národního parku postavili. Smutná vizitka před volbami. Naději ale dává, že za národní parky ohrožené destruktivními návrhy několika poslanců ODS se postavili desítky tisíc lidí, vědci i umělci a útok na národní parky odrazili. Snad i politikové v dalším volebním období pochopí, že lidem na ochraně naší přírody skutečně záleží,” říká Jaromír Bláha z Hnutí DUHA

„Hnutí DUHA touto cestou děkuje ředitelům všech národních parků, vědcům, umělcům, hudební scéně a všem signatářům, kteří se připojili k naší výzvě Divočina nabeton za ochranu národních parků a vyhlášení NP Křivoklátsko. Děkuje za jejich úsilí, podporu a pospolitost. Bez jejich aktivního zapojení by tato výzva nebyla tak silná a plná energie,” dodává mluvčí Hnutí DUHA Eva Pernicová.

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně upraveno a kráceno)

Obnova tůní a písčin v jihočeských pískovných proběhla úspěšně

S pomocí těžké techniky Calla v uplynulých měsících obnovila tůně, písčiny a písčité stěny ve třech jihočeských pískovných. Zásahy zlepšily podmínky pro řadu ohrožených druhů živočichů a rostlin. Konkrétně došlo na konci loňského roku k zásahům na obnovu tůní a písčin v Pískovně u Žemličky nedaleko Hluboké u Borovan a v Pískovně Ledenice. Na jaře přišla na řadu obnova písčin a písčitých stěn v Pískovně Lžín na Soběslavsku. Zásahy probíhají obvykle s pomocí těžké techniky, další práce se však provádějí ručně. Třeba zásahům v Pískovně u Žemličky předcházela podzimní dobrovolnická brigáda s výřezem náletových dřevin. Přes léto Calla pískovny ve spolupráci s odborníky sleduje a vyhodnocuje úspěšnost zásahů.

„Od jara pískovny postupně navštěvujeme a provádíme v nich biologické průzkumy, abychom se ujistili, že zásahy proběhly úspěšně. Z předchozích let víme, kde rostou zvláště chráněné a ohrožené rostliny, kterým se musíme při zásazích vyhnout. Zjišťujeme také, jaké druhy osídlují nová nebo obnovená stanoviště v pískovných,” vysvětluje Jiří Řehounek, který v Calla projekty na ochranu přírodovědně cenných pískoven koordinuje.

Letošní průzkumy ještě nejsou u konce a mnoho nasbíraných nebo vyfotografovaných druhů ještě čeká na určení. Výskyt řady ohrožených druhů byl však v pískovných potvrzen i letos a jejich prostředí se díky zásahům zlepšilo. Dokonce přibývají i nové druhy, např. v Pískovně u Žemličky objevená saranče mokřadní, která patří do červeného seznamu ohrožených druhů.

„Malé pískovny, stejně jako ostatní vodní plochy trpí letos nedostatkem vody. Na rozdíl od rybníků, dalších častých vodních ploch v jihočeské krajině, je kvalita vody v pískovných mnohem lepší. Voda v nich bývá průzračná a plná života,” říká Vojtěch Kolář z Přírodovědecké fakulty JU a Biologického centra AV ČR, který se výzkumu pískoven řadu let věnuje.

„V Pískovně u Žemličky jsme opět potvrdili přítomnost kriticky ohroženého kříška leknínového, užovky obojkové, na jaře pak čolků obecných, velkých a horských či malého, kriticky ohroženého potápníčka, který je vázaný na porosty rašeliníku. Bohužel v jedné z tůní byl také potvrzen výskyt nepůvodní střevličky východní, což je pro biodiverzitu problém. Tato ryba je velmi

agresivní a požírá v podstatě vše, co najde,“ dodává Vojtěch Kolář.

Biologové a ochránci přírody proto stále důrazně varují před přenášením vodních živočichů, především ryb a raků. Pokud už se do tůň nepůvodní ryby dostanou, znamená to pro naše původní, často ohrožené druhy vodních živočichů pohromu.

„Musíme poděkovat našim dárcům, kteří na obnovu a ochranu cenných jihočeských pískoven přispívají. Právě díky desítkám darů od našich podporovatelů proběhla obnova písčin v Pískovně Lžín a částečně i další dva zásahy. Jen díky nim a vstřícným majitelům pískoven můžeme dlouhodobě pečovat o ohrožené druhy,“ uzavírá Jiří Řehounek.

Citlivým způsobem obnovené pískovny se mohou stát nejen útočišti řady vzácných a ohrožených druhů, ale i zajímavými místy pro milovníky přírody, fotografy, turisty nebo geocachery. Pokud se chcete k objevitelům jihočeských pískoven přidat, tipy na zajímavé pískovny najdete na webu www.calla.cz/objevtesvoupiskovnu.

Pokud nás chcete podpořit, podrobnosti najdete zde (ochrana a obnova pískoven má variabilní symbol 222): <https://calla.cz/cz/home/o-calle/podporte>.

Tisková zpráva Cally

Nejvyšší správní soud rozhodoval o vltavínech

V roce 2017 jsme dávali dohromady společně s kolegy ze spolku Natura Nesměň, místními starosty, spolky a vědci dopis pro ministra životního prostředí, který se týkal nelegální i legální těžby vltavínů. Mimo jiné se v něm řešila i legální těžba ve velkých dobývacích prostorech a její vazby na černé kopáče.

Citujme z dopisu: *„Ani legální těžební aktivity v současné době nepředstavují žádnou výhru, protože se na ně přímo i nepřímo nabaluje další, již nezákonná činnost. I kdyby se podařilo udržet těžební firmy na uzdě s geologickým průzkumem, na jejich místo dorazí po odchodu průzkumníků „černí kopáči“, které geologický průzkum navede na perspektivní lokalitu.“*

V dopisu byly dále rozebrány případy legálních aktivit, které se v té době staly zástěrkou pro těžbu vltavínů, např. velké jámy namísto pouhých sond v rámci geologického průzkumu nebo výstavba osm metrů hlubokého „rybníka“. Místní vyjádřili obavu o zásoby podzemních vod, především v obcích Nesměň, Ločenice a Besednice. A namítali, že veřejný zájem na průzkumu nerostného bohatství nemůže za současné neutěšené situace převýšit veřejný zájem ochrany přírody, ochrany vodních zdrojů a ochrany lidského zdraví a životů.

Mezitím snahy o vytěžení ložisek vltavínů neustávají. Často se v této souvislosti argumentuje tím, že legální těžba zabrání té nelegální. Říkejme tomu třeba ochrana vytěžením, podle dosavadních zkušeností to však nefunguje. Tento argument byl přesto recyklován na několika místech aktuální dokumentace EIA pro dobývací prostor Ločenice I, ovšem naše připomínka k oznámení EIA, jež tvrzení rozporovala, byla odbyta větou: *„Nejedná se o připomínku ke způsobu vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.“* Calla v tomto případě podporuje snahu místních obyvatel, obcí a spolků, navíc má silné výhrady

k navrženému způsobu obnovy území po těžbě.

Mezitím se vltavínářské firmy snaží vykolíkovat další klajmy v jižních Čechách. Firma MAWE CK, která už v Ločenicích těžbu provozuje a snaží se o její rozšíření, požádala ministerstvo životního prostředí o stanovení průzkumných území Nesměň I a II. Ve stejné oblasti pak chtěla zkoumat vltavíny i firma Moldavite Mine Krasejovka. Ministerstvo obě žádosti spojilo a rozhodlo v neprospěch firmy, neboť podle něj převážily jiné veřejné zájmy. Firma MAWE CK napadla rozhodnutí žalobou a případ nakonec dospěl až k Nejvyššímu správnímu soudu (NSS), jenž kasační stížnost definitivně zamítl.

V odůvodnění NSS se podle médií píše: „V dané věci převážil veřejný zájem na ochraně původních míst výskytu vltavínů, na ochraně přírody a krajiny, včetně chráněných živočichů a rostlin, krajinného rázu a na dalším rozvoji obce Ločenice před veřejným zájmem na vyhledávání a průzkumu vyjmenovaných nerostů a surovin.“

Jiří Řehounek

Výjimečná krajina Novohradských hor potřebuje vyšší ochranu

Účastníci konference Novohradské hory: krajina odolná i křehká se shodli, že výjimečná krajina Novohradských hor potřebuje lepší ochranu. Je čas vést diskusi o tom, jakou bude mít podobu.

Krajina Novohradských hor propojující jižní Čechy s Dolními i Horními Rakousy má nezpochybnitelné přírodní a kulturní hodnoty. Především jejich dlouhodobé osídlení vytvořilo specifické prostředí, které nemá jinde v jižních Čechách obdoby. Zaslouží si proto adekvátní systémovou ochranu. Potvrdily to přednášky a diskuse celodenního sympozia „Novohradské hory: krajina odolná i křehká“, které 18. září hostila Přírodovědecká fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Na odbornou část navázal večerní kulatý stůl s debatou, při kterém byly s širokou škálou aktérů včetně přírodovědců, místních obyvatel i reprezentantů obcí Novohradsko diskutovány možné způsoby ochrany této krajiny, včetně možnosti vyhlášení chráněné krajinné oblasti Novohradské hory.

Sérii přednášek a diskusí „Novohradské hory: krajina odolná i křehká“, které se zúčastnilo téměř 170 zájemců, zaštil ji jihočeský hejtman Martin Kuba. Uspořádal ji spolek místních obyvatel Krajina Novohradska ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Biologickým centrem AV ČR a Přírodovědeckou fakultou Jihočeské univerzity. Svými úvodními slovy sympozium otevřeli náměstek ministra životního prostředí František Talíř, děkan Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity František Vácha, ředitel Biologického centra AV ČR Libor Grubhoffer a ředitelka Krajiny Novohradska Hana Bernardová.

Novohradské hory jsou obzvláště bohaté na vodu, která vytváří příhodné podmínky pro množství přírodních druhů i životy lidí. Čistota vod je však ohrožována záměry na další zastavování území,

nevhodným zemědělským hospodařením a také tlakem na zvyšování úživnosti rybníků a bývalých nádrží na splavování dřeva. Další obohacování vod o živiny v horních částech povodí Malše by znamenalo významné snížení kvality vody ve vodárenské nádrži Římov, jež je součástí kritické infrastruktury Jihočeského kraje.

Ačkoli se ve velké části místních lesů dlouhodobě hospodaří, ekologická kvalita celku je jedinečná. Národní přírodní rezervace Žofínský prales a navazující porosty navíc reprezentují nejstarší kontinuálně přírodní lesy na kontinentu.

Flóra je unikáním mimo jiné rostlinami, které nalezneme jen v chráněných oblastech Šumavy a v alpských oblastech. Přesto v Novohradských horách za poslední dvě dekády došlo až k sedmdesátiprocentnímu úbytku lokalit zvláště chráněných druhů rostlin, kam patří prha arnika, prstnatec májový či jednokvítěk velkokvětý. Důvodem jsou zejména zásadní změny lokalit v důsledku nevhodné péče, zanášení živinami, zarůstáním, přezvěřením honiteb a změnou vodního režimu. Chceme-li místní biodiverzitu zachovat, plošná odborná ochrana je nevyhnutelná.

Domov tu nachází celá řada silně ohrožených druhů živočichů, mezi něž můžeme řadit perlorodku říční, datlíka tříprstého, jeřábka lesního, orla mořského, jeřába popelavého, myšivku horskou, vlka obecného, rysa ostrovida a další. Právě u dobře sledovaných rysů je prokázána populační stagnace způsobená nedostatečnou ochranou například vůči pytláctví. I v případě živočichů jejich přežití závisí na kvalitní systémové ochraně.

Negativní dopady na přírodu, především však na krajinný ráz moderní zástavbou málo dotčeného území mohou přinést developerské a investiční záměry, které se v krajině již objevují. Velkou devizou Novohradských hor je jejich nedotčenost masovým turismem, či dokonce overturismem. Nepromyšlené zásahy do krajiny sledující především ekonomické zájmy a rozvoj nezacíleného turistického ruchu, neúměrné navyšování ubytovacích kapacit prostřednictvím apartmánových hotelů, komerční zábavní parky či nekoordinovaná výstavba v místech zaniklých obcí mohou vést k nevratným proměnám krajiny a ke ztrátě autenticity samotného regionu.

Hodnoty Novohradských hor, jak je definuje spolek Krajina Novohradsko, jsou představeny [souborem textů „Novohradské hory krajina odolná i křehká“](#). Autoři zde vykládají význam a jedinečnost území jako celku na základě konkrétních předmětů ochrany, vzácných druhů, krajinných fenoménů, historických souvislostí, ekosystémových služeb a specifických vlastností krajiny klíčových pro život. Soubor má za cíl přinést argumenty k velkoplošné ochraně Novohradských hor a zvědomovat hodnoty tohoto cenného území.

Libor Grubhoffer, ředitel Biologického centra AV ČR řekl: „Pro zachování mimořádné hodnoty území kulturní krajiny po pádu železné opony byla důležitá skutečnost, že ve srovnání se Šumavou se právě Novohradky ocitly v jakémsi zájmovém stínu jejich intenzivního využívání. Ve skutečnosti již tehdy bylo v tichosti probíhajícím majetkovým dělením zaděláno na potíže, jejichž důsledky se začínají projevovat až teď po třech desítkách let. Nyní stojíme před výzvou, jak zachovat nesmírně vzácné přírodní území Novohradských hor. Nejde přitom zdaleka jenom o zachování kvality pitné vody z povodí Malše pro aglomeraci Českých Budějovic. A rozhodně nejde o to vytěsnit člověka z dávno jím využívané kulturní krajiny Novohradsko.“

Martin Hais, člen předsednictva spolku Krajiny Novohradská řekl: „Symposium potvrdilo, že Novohradské hory jsou mimořádně cenné území s jedinečnými regionálními specifiky, které si zasluhuje ochranu. Zároveň ukázalo, jak důležitá je otevřená debata s klíčovými aktéry v regionu o hodnotách Novohradských hor. Proto budeme i nadále usilovat o zprostředkování komunikace mezi různými institucemi státní správy, samosprávami a dalšími klíčovými aktéry v regionu, ale také přinášet srozumitelné a ověřené informace i pro veřejnost.“

Klára Salzmänn, krajinářská architektka z Fakulty architektury ČVUT doplnila: „Každá krajina musí mít své lidi. Lidi, pro které je krajina domovem, a pečují o ni. Určitě je nejjednodušší mít babičku a dědečka, kteří vám vaši krajinu s láskou předají. Zde vznikl vztah nový a není o nic slabší. Je to o spolupráci, komunitním životě, sdílení péče a společným sněním o naší krajině pro naše děti.“

Tisková zpráva Krajiny Novohradská

Vybrané fotografie ze symposia a kulatého stolu si stáhnete zde:

<https://photos.app.goo.gl/VUCCXXJ4VqWpExrW9>

Trojiční lípa je v superfinále. Hlasujte!

Anketa Strom roku míří do svého velkého finále. Tento týden začalo napínavé superfinále, v němž proti sobě stojí pět stromů, které od začátku hlasování nasbíraly nejvíce hlasů. O tom, který z nich se stane vítězem, mohou lidé rozhodovat až do neděle 5. října do půlnoci. Do posledního kola postoupila i [Trojiční lípa](#) z Jihočeského kraje. Její možné vítězství je nyní i ve Vašich rukách.

Hlasování je bezplatné a probíhá online na stránkách www.stromroku.cz/hlasovani. Počty hlasů jednotlivých finalistů jsou během superfinále skryté, aby byl závěr co nejnapínavější. Zajímavostí je, že kdo už hlasoval v prvním kole, může nyní svůj hlas přidat znovu – a klidně i jinému stromu. Každý z finalistů má svůj jedinečný příběh.

„Každý z pěti superfinalistů je jedinečný, a o to napínavější bude tajný závěr hlasování. Vítězný strom získá nejen odborné ošetření, ale zároveň bude mít čest v příštím roce reprezentovat Českou republiku v mezinárodní anketě Evropský strom roku,“ doplňuje koordinátorka soutěže Kateřina Bolečková.

Kdo se stane Stromem roku 2025, se veřejnost dozví v pondělí 20. října na Den stromů. Vítěze slavnostně vyhlásí Nadace Partnerství spolu s generálním partnerem ankety, minerální vodou Ondrášovka. Stromy, které obsadí první tři příčky, získají odborné ošetření od odborníků z firem Prostrom Bohemia a Groown.

Příběh vztahující se k Trojiční lípě

V letech 1831–1832 zasáhla Trhové Sviny cholera epidemie. Město se ocitlo v krizi, lidé byli paralyzováni strachem a městský doktor Jan Soukup odmítal nemocné ošetřovat – bál se, vymlouval se a zůstal zavřený doma. Když už jeho nečinnost byla neúnosná, rozhořčení obyvatelé ho násilím donutili nemocné navštěvovat. Soukup nakonec začal radit a pomáhat, ačkoliv pozdě a s výčitkami.

Po tragických událostech si slíbil, že za každého zemřelého vysadí jednu lípu – symbol uzdravení a naděje.

Ač není jisté, zda stromy sázel sám, nebo jejich výsadbu jen zařídil, řada lip ve Svinech opravdu vyrostla právě tehdy. Trojiční lípa u kostela stojí dodnes jako tichá památka na tuto dobu – a na člověka, který selhal, ale nakonec našel způsob, jak svou chybu aspoň částečně odčinit.

Tisková zpráva Nadace Partnerství a www.stromroku.cz

Podzimní aleje čekají na své objevení. Nominujte tu svou.

Oblíbená anketa Alej roku, kterou Arnika odstartovala již na konci června, je v plném proudu. Organizátoři nyní vyzývají veřejnost, aby využila podzim k zaslání co nejhojnějšího počtu nominací a pomohla tak zmapovat nejkrásnější stromořadí v zemi. Čas na přihlášení té vaší aleje je až do konce října. Podzim je obdobím, kdy se aleje a stromořadí ukazují v celé své kráse a hrají všemi barvami. Právě teď je proto ideální čas vydat se na procházku, objevit jejich kouzlo a podělit se o něj s celou Českou republikou.

Do ankety je aktuálně přihlášeno 22 alejí z celé země, přičemž nejvíce, pět, jich je ze Středočeského kraje.

Nominace zasílají jak jednotlivci, kteří mají ke stromům osobní vztah, tak i města a obce, jež se chtějí pochlubit péčí o své okolí. Každá alej vypráví jedinečný příběh – ať už jde o staleté stromy pamatující historii, nebo o nově vysazená stromořadí, která přinášejí život do krajiny a radost místním obyvatelům.

„Každá nominace je malým darem celé republiky. Díky ní se o místě, které bylo dosud krásné jen pro vás a vaše sousedy, dozví i ostatní. Ukazujete tak na poklad, který si zaslouží naši pozornost a ochranu,“ říká Marcela Klemensová z Arniky a vyzývá k zapojení.“ Sdílejte s námi aleje, které vás okouzly, a pomozte nám objevit další skrytá místa, jež si zaslouží obdiv."

Arnika letos obrací pozornost zejména na kraje, odkud zatím dorazilo málo nominací, nebo dokonce žádná. Moravskoslezský kraj, který se v loňském roce pyšnil druhým místem v celorepublikovém hlasování, zatím na svou první nominaci čeká. Podobně je na tom i Zlínský kraj, přestože se v minulosti mohl pochlubit

hned několika nádhernými regionálními vítězkami, jak dokazuje galerie na webu ankety.

Historie ankety Alej roku je plná rekordů a inspirativních příběhů, které dokazují, jak silné pouto lidé ke stromům mají. O absolutní rekord v počtu hlasů se postarala Alej Přátelství u jezera Medard v Karlovarském kraji, jež v roce 2018 získala neuvěřitelných 1635 hlasů. Nejde ale jen o popularitu; vítězí i historie a úctyhodný věk, jako v případě Platanové aleje u pivovaru v Protivíně, vysazené již v roce 1835.

Anketa také ukazuje sílu komunit a fakt, že i obecně málo známé stromořadí se může stát hvězdou. Příkladem je Alej ke klášteru Hora Matky Boží u Králík, která z pouhých 13 hlasů v jednom ročníku poskočila na vítězných 1157 v dalším. Mezi vítězkami najdeme i skutečné velikány, jako například téměř dvoukilometrovou Valdštejnovu lipovou alej u Jičína, tvořenou více než 260 památkově chráněnými stromy. Často se navíc stává, že samotná nominace rozpoutá v daném místě takový zájem, že to vede k lepší ochraně stromů, které byly do té doby přehlížené či dokonce ohrožené.

Nominovat aleje a stromořadí je možné prostřednictvím jednoduchého formuláře na webových stránkách www.alejroku.cz až do 31. října 2025. Stačí pořídit fotografii a přidat krátký příběh či popis, proč je právě tato alej výjimečná.

Tisková zpráva Arniky

Týden skleněného zabijáka upozornil na zbytečné úhyny ptáků

V minulém týdnu proběhl Týden skleněného zabijáka, kampaň České společnosti ornitologické (ČSO), která upozornila na problém skleněných ploch, o které se zabíjejí a zraňují ptáci. ČSO zároveň vyzývá veřejnost ke kontrole rizikových míst a v případě nálezu zraněného nebo uhynulého ptáka i jeho zaznamenání do faunistické databáze Avif na birds.cz nebo prostřednictvím [formuláře](#) v mobilu. Shromážděná data poskytnou ornitologům přesnější přehled o rozsahu problému a pomohou při jednání s majiteli rizikových objektů.

Prosklené pláště budov, výlohy obchodů, zimní zahrady nebo průhledné zastávky mohou pro ptáky znamenat smrtelné riziko. „Ptáci zrak funguje jinak než lidský. To, co člověk vnímá jako překážku, může být pro ptáky neviditelnou hrozbou. Ptáci mají na rozdíl od člověka oči umístěné po stranách hlavy, a proto vidí nejostřeji do stran. Navíc často létají velmi rychle a nedokážou průhledné nebo zrcadlicí se skleněné plochy včas rozpoznat. Myslí si, že proletí, ale místo toho do nich narazí v plné rychlosti. A následky bývají fatální,“ vysvětluje Lukáš Viktora, který se v ČSO zabývá ochranou ptáků ve městech.

Každý rok se v ČR nárazem do skleněné plochy zabije odhadem jeden milion ptáků. V celé Evropě jde o zhruba sto milionů a celosvětově vědci mluví dokonce o více než miliardě ptáků ročně. Nejde tedy o zanedbatelný problém, přesto zůstává lidským očím často skrytý. „Uhynulé ptáky po nárazu rychle odnesou predátoři, nebo je brzy ráno odstraní úklidové služby. Lidé tak ani nemají možnost si všimnout, jaké nebezpečí prosklené plochy pro ptáky představují,“ sděluje Viktora.

I přes vytrvalou snahu ornitologů se u nás stále nacházejí stovky budov a dalších míst, které pro ptáky představují smrtelné nebezpečí. Právě k jejich mapování vyzývá ČSO veřejnost. „*Mapovat ptáky zabité o skla může každý. Stačí obejít skleněné plochy v okolí. Pro snazší zadávání potřebných údajů o nalezených zabitých i zraněných ptácích jsme připravili jednoduchý formulář, pomocí něhož můžete zadat všechny důležité informace o nálezu – datum, čas, místo a fotodokumentaci – do databáze birds.cz,*“ vysvětluje Gabriela Dobruská, která v ČSO koordinuje Týden skleněného zabijáka.

Skleněné plochy je potřeba ptákům zviditelnit. „*Nejjednodušší cestou, jak zabezpečit zejména menší plochy v domácnostech, školních budovách anebo zastávky MHD, jsou speciální polepy či samolepky na sklo. Široký výběr takovýchto samolepek najdete například v [Obchodě ČSO](#). Dají se pořídit v různých tvarech a barvách a mohou být i zajímavým designovým prvkem. Existují dokonce UV samolepky, které jsou pro člověka téměř neviditelné, ale ptáci je díky schopnosti vnímat ultrafialové světlo dobře registrují. Klíčové je dodržet pravidlo, že mezery mezi prvky nesmí být větší než 10 centimetrů – jinak ztrácí účinnost. Jedna silueta dravce opravdu nestačí,*“ upozorňuje Viktora.

Zatímco menší plochy lze efektivně a esteticky zabezpečit, polep velkých kancelářských budov či obchodních center může být jednak technicky náročnější, ale často také naráží na nesouhlas architektů. Proto je žádoucí, aby už při plánování byl brán zřetel na bezpečnost pro ptáky. „*ČSO se této problematice věnuje dlouhodobě. Pořádáme školení, semináře a webináře pro architekty, projektanty, stavební odborníky, úředníky i pedagogy. Spolupracujeme na vývoji zabezpečovacích prvků a posuzování rizikových staveb. Podíleli jsme se také na tvorbě [standardu](#), který slouží jako praktický návod, jak stavby zabezpečit už při jejich projektování,*“ říká Viktora.

Dlouhodobým úsilím ČSO se daří šířit povědomí o problému a rizikové plochy zabezpečovat. „*Když se před sedmi lety vyhlášovalo výběrové řízení na nový design pražských zastávek MHD, podařilo se nám prosadit, aby jednou z jeho podmínek byla i bezpečnost pro ptáky. Zastávky mají nyní decentní motiv s drobnými kolečky a ptáci v Praze se již o zastávky nezabíjejí,*“ sděluje Viktora a dodává: „*Řešit prevenci kolizí ptáků ještě ve stádiu projektování nové budovy je vůbec nejlepším řešením. Je možné přijmout skutečně účinná opatření, která jsou trvanlivá a ve výsledku i ekonomicky únosná. Proto jsme zahájili spolupráci s developery a architekty na konkrétních projektech. Z poslední doby se jedná například o významný objekt Povltavské filharmonie nebo bytový dům v Dolních Měcholupech.*“

Týdnem skleněného zabijáka ale pátrání nekončí. „*Informace o ptácích, kteří se zraní nebo zahynou po nárazu do skla, sbíráme v databázi birds.cz celoročně. Velmi cenná jsou pro nás i opakovaná hlášení z konkrétních míst, protože ukazují, kde k nárazům dochází dlouhodobě. Právě na takových datech pak můžeme stavět při jednání s majiteli a provozovateli rizikových budov,*“ vysvětluje Dobruská.

Tisková zpráva ČSO (redakčně upraveno)

Australopitékové v Praze

Nebývá zvykem, že by si ruská média detailně všímala programu našich muzeí. V poslední době se to však změnilo, když do Prahy přivezli prancelebritu Lucy, tedy vzácnou fosilii australopitéka. Rusové však neinformovali o vědeckém významu fosilie, nýbrž o tom, že na fasádě Národního muzea nahradila ukrajinskou vlajku opice.

Pomiňme tentokrát propagandu a soustředme se na to, zda je Lucy opice. Australopitékové jsou našimi blízkými příbuznými a patrně i přímými předky. Patří do naší vývojové linie. Genetické rozdíly mezi námi a Lucy jsou určitě menší, než mezi námi a šimpanzy. A ty jsou spíše kosmetické. Kdybychom patřili – řekněme – mezi brouky, nikdo by pro nás samostatné rody nevytvářel.

Sečteno a podtrženo: Lucy je opice asi tak stejně jako já nebo Vladimir Putin.

Jiří Řehounek

PERLA ROKU

30 let ankety Perla roku

Nejpitomější výrok z oblasti životního prostředí za rok 1995

„Ekologie není věda. S vědou nemá nic společného. Je to ideologie.“

předseda české vlády a předseda ODS Václav Klaus

Nejpitomější výrok z oblasti životního prostředí za rok 1996

„... za deset let poctivec Patočka třeba i uzná, že síla ozonové vrstvy kolísá, dejme tomu, v časových cyklech, že kácení dešťových pralesů tu je vyváženo novou výsadbou jinde, že snížení celkové výměry zemědělské půdy je z hlediska globální výživy ukazatel stejně relevantně znepokojivý jako klesající počet žebříňáků.“

šéfredaktor Lidových novin Jefim Fištejn

Zelená perla roku 1997

„Je třeba redukovat zákon o ochraně přírody, protože brání v podnikání. Zatím žel tomu brání skupina fundamentalistů v parlamentu.“

poslanec za ODS a předseda výboru pro obranu a bezpečnost Sněmovny Petr Nečas

Zelená perla roku 1998

„Nekontrované šíření rysa je v rozporu se základní Listinou lidských práv a svobod.“

pracovník odboru státní správy lesů a myslivosti Ministerstva zemědělství a bývalý prezident Asociace profesionálních myslivců Libor Řehák

Zelená perla roku 1999

„Zachovalá příroda je pro Jindřichohradecko, které dnes patří již mezi pět nejchudších okresů v republice,

vlastně prokletím.“

bývalý přednosta Okresního úřadu v Jindřichově Hradci Lukáš Mikulecký

Zelená perla roku 2000

„Radikální ekologové jsou problémem vzhledem k tomu, že hesla, která propagují, jsou většinou pravdivá a mají podporu veřejnosti, ale i policistů.“

pracovník Kriminalistického úřadu Policejního prezidia ČR Rudolf Zeman

Zelená perla roku 2001

„Vztekl jsem si chodit vybíjet do lesa, kde střílím bažanty, srnce a muflony. Naučili mě to kamarádi a je to pro mě ta nejlepší relaxace – fantasticky si při tom vyčistím hlavu.“

poslanec za ČSSD a místopředseda Sněmovny František Brožík

Zelená perla roku 2002

„Já mám jiný starosti, než se srát s nějakým záborníčkem křivým, nebo medovým, nebo co. A seru na ty jejich ptáky. Neznají hranici, kde je pták a kde je člověk.“

zemědělský podnikatel a nájemce pozemků u Rajchérova Miroslav Bindr

Zelená perla roku 2003

„Myslím, že neexistuje jen přirozená migrace, ale i umělá. Těch pár medvědů či vlků by se tedy dalo podle mého názoru čas od času přepřavit do jiných oblastí.“

starosta Horních Tošanovic a koordinátor Iniciativy R48 Per Martiňák

Zelená perla roku 2004

„Ono takzvané vyhořelé palivo tedy můžeme bezpečně ukládat do země. Po třech stech tisících letech se jeho radioaktivita sníží na přípustnou úroveň a pak se s ním může nakládat jako s dnešním popílkem, komunálním odpadem a spoustou jiných produktů moderní civilizace.“

vedoucí 2. bloku Jaderné elektrárny Temelín Václav Havlíček

Zelená perla roku 2005

„Občanská společnost je polemika se svobodnou společností! A je povinností každého demokrata ze všech svých sil, do konce svých věků proti ní bojovat!!!“

prezident České republiky Václav Klaus

Zelená perla roku 2006

„Navrhuji, abychom se peticemi příliš nezabývali, protože je stejně nevyřešíme, vzali je na vědomí a spíš nutili, aby nám je petičníci neposílali.“

primátor Teplic a senátor za ODS Jaroslav Kubera

Zelená perla roku 2007

„Žádné ničení planety nevidím, nikdy v životě jsem neviděl a nemyslím, že nějaký vážný a rozumný člověk by to mohl říci.“

prezident České republiky Václav Klaus

Zelená perla roku 2008

„My v současné době připravujeme vznik občanského sdružení pod názvem Stromy zabíjejí, protože lidí, kteří skončili svůj život na stromech, neustále přibývá.“

dopravní poradce Jaroslav Menci

Zelená perla roku 2009

„Prostě jsem pro prolomení limitů, aby se ta kultura tady trošičku zvedla.“

náměstek hejtmanky Ústeckého kraje za ČSSD Pavel Kouda

Zelená perla roku 2010

„Unie by měla přehodnotit svůj vztah k jádru. Bez toho, že jadernou energii prohlásíme za čistý, obnovitelný zdroj, nemáme šanci splnit dvacetiprocentní cíl podílu těchto zdrojů na výrobě elektrické energie, který si Evropa vytýčila.“

ministr životního prostředí a poslanec za ODS Pavel Drobil

Zelená perla roku 2011

„Zákon je dodržován tím, že bude neustále porušován, ale jeho porušování bude kryto jím umožněnými výjimkami.“

ředitel Správy NP a CHKO Šumava Jan Stráský

Zelená perla roku 2012

„A nevěřte cyklomaniakům, že kolo je pokrok, že kolo je čistota a zdraví. Čuchněte k jejich propocenému triku a budete mít jasno, kdo tu zamořuje vzduch. Pachem i hloupými argumenty. Cyklistiku není třeba podporovat, ale naopak zakázat.“

tajemník prezidenta ČR a ředitel politického odboru KPR Ladislav Jakl

Zelená perla roku 2013

„My se jednou asi z té demokracie poděláme, všichni. Jak jinak totiž vysvětlit to, že se tu k dálnici vyjadřuje jezevec, ekologický terorista a taky každý starosta chce mít výjezd...“

předseda představenstva společnosti AGROFERT HOLDING, a. s., a předseda hnutí ANO Andrej Babiš

Zelená perla roku 2014

„Jako prezident udělám vše pro to, aby zločiny ekologických nebo zelených fanatiků dále nepokračovaly.“

prezident České republiky Miloš Zeman

Zelená perla roku 2015

„Vždycky je to poměrně složité interpretovat podobné studie a výsledky, ale tato skutečně ukazuje, že Třebíčsko a celá jižní část Vysočiny by velmi významně ekonomicky a dlouhodobě utrpěla, pokud by se Dukovany měly odstavovat nebo nerozšiřovat. Jakkoli jsou ta současná čísla na vodě, což autoři přiznávají, tak jejich závěr je nezpochybnitelný.“

prezident Hospodářské komory ČR Vladimír Dlouhý

Zelená perla roku 2016

„S auty je to náměstí hezčí, smysluplnější, živější, prázdné bez aut mi to přijde podle návrhů, co jsem viděl, ošklivější, nelidské.“

poslanec za ČSSD Roman Váňa

Zelená perla roku 2017

„Cokoliv studujete, studenti a studentky, a cokoliv se učíte, co má souvislost s jadernou energetikou, je velice čestné, průzračné a potřebné, protože to patří k základním potřebám člověka vedle pitné vody, potravin a střechy nad hlavou.“

vládní zmocněnce pro jadernou energetiku Ján Štuller

Zelená perla roku 2018

„Jedte se podívat dneska do Gabčíkova, kam třetina Evropy jezdí na dovolenou. Je to tam nádherné.“

zastupitel Děčína, náměstek hejtmána Ústeckého kraje a poslanec za ČSSD Jaroslav Foldyna

Zelená perla roku 2019

„Ale my v Čechách máme rádi přírodu. Máme obrovský program na vodu. My chceme zasadit deset miliónů listnáčů. Kůrovec nám žere lesy. My chceme znovu motýle. A ty včely mají rády tu řepku. Můžou si kecat novináři, co chtějí. Mají. Je to pravda. Jsem byl v Lysé nad Labem na výstavě.“

předseda české vlády, poslanec a předseda hnutí ANO Andrej Babiš

Zelená perla roku 2020

„Přehnaný aktivismus vráží do společnosti velký klín a je v té morální rovině téměř stejně tak nebezpečný jako samotná klimatická změna.“

ministr životního prostředí a poslanec za hnutí ANO Richard Brabec

Zelená perla roku 2021

„Rostliny potřebují kysličník uhličitý na fotosyntézu, aby vyráběly kyslík. Nevím, jak dalece se chce tento kysličník uhličitý snížit... A z čeho budou ty rostliny žít? Z čeho nám budou vytvářet kyslík?“

místopředsedkyně hnutí Švýcarská demokracie Pynelopi Cimprichová

Zelená perla roku 2022

„Ve vztahu k městu jsou řeky (máme dvě) spíše nákladnou dopravní překážkou – musíme stavět a opravovat mosty a řešit následky povodní či zachraňovat topící se. Také musíme pravidelně trénovat stavby

protipovodňových stěn a v případě povodní je montovat. Pokud by trvale zmizely, pominou i výše zmíněné problémy, ušetříme v rozpočtu, plochu využijeme pro parkování, které nám zoufale chybí (naše město má pouhých 55 km²).“

primátor Českých Budějovic a zastupitel Jihočeského kraje za hnutí ANO Jiří Svoboda

Zelená perla roku 2023

„Nemůžeme být skanzen, který tady bude pořád udržovat nějaká pole, která v podstatě nic nenesou. Ty budovy by přinesly daleko větší ziskovost.“

hlavní ekonom ve společnosti BH Securities a. s. a člen poradního sboru předsedy české vlády Štěpán Křeček

Zelená perla roku 2024

„Odideologizovat MŽP by pro nás určitě bylo zajímavým projektem. Kdyby jej získali Motoristé, asi by chvíli tekla zelená krev, ale pak by skončila doba všemožných blokad a obstrukcí, nejenom při stavbách silnic a dálnic.“

předseda strany Motoristé sobě Petr Macinka

Tisková zpráva Děti Země

OŽIVENÉ STEZKY aneb hry v přírodě

Síť Krasec i pro Vás milí čtenáři rozjela na svých webových stránkách sekci Šetrná turistika a sekci Oživené stezky. V nich najdete zajímavé turistické destinace v Jižních Čechách, přírodní zajímavé lokality, ale i o špetku více osvěty v ochraně přírody a zároveň také triky, jak v přírodě přežít, pokud náhodou šlápnete na pomyslný bludný kámen. Oživené stezky Vás a Vaše děti zábavnou formou seznámí

s jedinečností místa, které jste se rozhodli navštívit.

V rámci nové rubriky, která nahrazuje dlouholetou rubriku „Zaostřeno ENVIROSKOPEM“ si Vás dovolím pozvat na Naučnou lesní stezku Semenec, na které si můžete zahrát hru a najít poklad.

Naučná lesní stezka Semenec

Vydejte se za tajemstvím kraje a pokladem po stezce Semenec ve znamení Poznávej, Bav se a Objevuj! Poznávací "HRA OKOLO SEMENCE" dobrodruhy provede malebnou přírodou nad soutokem Vltavy a Lužnice. Užijete si klidu okolních lesů, dozvíte se zajímavé věci a pokud budete pilní, můžete získat poklad. Trasa je okružní, cca 5,5 km dlouhá. Výchozím bodem je parkoviště u Přírodovědného muzea Semenec v Týně nad Vltavou. Pro hru je třeba vytisknout záznamový list a zadání úkolů

z <https://www.krasec.cz/file.php?nid=16180&oid=12520845>, které si stačí jen stáhnout do mobilu.

JAK HRA FUNGUJE: Cestou Okolo Semence na Vás čeká 10 zastavení s úkoly. Po načtení QR kódu se otevřou listy s úkoly ve formátu pdf přímo v telefonu. QR kódy najdete na každém zastavení. Na zapisování průběžných výsledků si můžete předem vytisknout záznamový list <https://www.krasec.cz/file.php?nid=16180&oid=12520856>, nebo si je zaznamenávat na papír. Pokud nechcete cestou zírat do telefonu, je možné si černobílou verzi úkolů všech zastavení také vytisknout. Po splnění úkolů získáte heslo, které využijete pro výpočet číselného kódu. Kódem se odemkne schránka s návštěvní knihou a malou pozorností na památku. Schránku najdete na zdi vpravo vedle vstupních vrat do Přírodovědného muzea Semenec. Chcete-li se dopředu podívat, jaká krása na Vás čeká, zkoukněte video https://www.youtube.com/watch?v=CNR_CXL97rc&t=4s.

TRASA: Trasa je okružní a vede po Naučné lesní stezce Semenec. Je značená zelenou turistickou značkou. Výchozím bodem je parkoviště u Přírodovědného muzea Semenec a je dlouhá 5,5 km. Trasa je mírně náročná, vede po lesních cestách a místy pěšinou, terén je mírně kopcovitý. Trasa je sjízdná pro terénní kočárek a otrlé rodiče. Stezka je přístupná celoročně.

ČASOVÁ NÁROČNOST: Vyhraďte si 3 hodiny na poklidné putování, 1,5 pro rychlíky.

DOPORUČENÉ VYBAVENÍ NA CESTU: oděv a obuv do přírody, svačinka, tužka, vytištěný záznamový list, zadání otázek stažené v telefonu nebo vytištěné.

Odkaz na lokalitu na webu Krasce najdete zde: <https://www.krasec.cz/naucna-lesni-stezka-semenec>

Vybrala pro vás Romana Panská

Jihočeský kraj

Krasec a jeho aktivity jsou podpořeny Jihočeským krajem.

POZVÁNKY NA AKCE

Podzimní brigáda na Zbudovských blatech

KDY: **18.10.2025 od 9:00**

Dobrovolnická akce, vaší účastí přispějete k rozvoji ptačího parku Zbudovská blata. Přidat se může každý. Ukončení sezóny 2025 a s tím spojené práce. Akce vhodná pro celé rodiny!

S sebou: holiny, pracovní oděv a rukavice, svačinu a něco na oheň

Sraz u vstupu do parku nad železničním přejezdem (49.0816778N, 14.3443231E, příjezd od Mydlovar)

Zelené úterky

Calla vás srdečně zve na besedu

Rostlinné invaze v naší přírodě

s Terezou Rejnkovou a Pavlou Bočkovou

botaničkami z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR,
Správy CHKO Blanský les

Co znamenají invazivní druhy rostlin – větší biodiverzitu nebo problém?
Jak moc velký je na jihu Čech a o které druhy jde? Máme možnosti se bránit
a co se osvědčuje? Mohu pomoci jako běžný návštěvník přírody?
Hrozí pokuty zahrádkářům?

V úterý 21. října 2025 od 17:30 hod.

Klub Horká Vana, Česká 222/7, České Budějovice

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

a také na <https://www.facebook.com/spolekcalla>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

pořádají přednášku

Rozkvetlé trávníky

aneb Proč tahat přírodu i do měst a obcí.

OSTROVY DIVERZITY – RÁJ OPYLOVAČŮ

ČTVRTEK
9. ŘÍJNA 2025

Přednáši:

RNDr. Jiří Řehounek
RNDr. Klára Řehouňková, Ph.D.

Přírodovědecká fakulta Jihočeské
univerzity v Českých Budějovicích
a sdružení Calla

Plochy městské a obecní zeleně nemusí
vypadat jako nekonečný anglický trávník.
Mozaikové sečení z nich vytváří kvetoucí
a bzučící louky. Jak na to?

MÍSTO: Informační středisko CHKO
Blanský les – Holubov, Holubov 35

ČAS: 9. října od 18:00

Projekt "Osvěta veřejnosti v Jihočeském kraji" je spolu-
financován Státním fondem životního prostředí ČR na
základě rozhodnutí ministra.

Festival ptactva v jižních Čechách

Řežabinec, přístup k rybníku z Ražic u Písku

neděle 5. října 2025 od 09:00 do 13:00

Ornitologická pozorovací věž Prácheňského muzea

Organizuje: Jiří Šebastian (607720398, sebastian@prachenskemuzeum.cz)

V Ražicích připravili vycházku zoologové Prácheňského muzea u pozorovací věže na Řežabinci. Přístup od žel. přejezdu v Ražicích po asfaltce těsně podél trati na západ (směr Strakonice, Plzeň), kolem rybářské bašty (autem lze parkovat 100 m za baštou před zákazem vjezdu). Po cestě mezi rybníkem a tůňemi dojdete věži (1,5 km, od bašty 0,5 km). Připravena je ukázka odchytu a kroužkování ptáků, vyprávění o nich a pozorování vodních ptáků.

Sezimovo Ústí

sobota 4. října 2025 od 09:00

Místo setkání: ul. 9. května, Školní nám, před ZŠ

Organizuje: Josef Jahelka

Procházka spojená s pozorováním ptáků, popř. kroužkováním.

zastávka MHD Tábor Náchod

neděle 5. října 2025 od 09:00

Místo setkání: zastávka MHD Tábor Náchod

Organizuje: Josef Jahelka

Procházka spojená s pozorováním ptáků, popř. kroužkováním.

Blatná u špejcharu

sobota 4. října 2025 od 08:30

Blatná, u špejcharu mezi rybníky Topiči

Organizuje: Petr Pavlík (vycházka) petrpp22@seznam.cz, kroužkování Petr Louda

Vycházka pro veřejnost s pozorováním ptactva v Blatné u špejcharu mezi rybníky Topiči (auta raději zaparkujte na parkovišti u hřbitova). Souřadnice místa srazu: 49.4245483N, 13.8952906E. Připraveny budou ukázky kroužkování a po nich vycházka k dalším rybníkům (Kaneček a možná i Drážský u Paštík).

Exkurze Blatského muzea z cyklu Přírodou krok za krokem

neděle 19. 10.

Houby Dubských vrchů

Vycházka za běžnými i vzácnějšími druhy podzimních hub na Chýnovsko

vedoucí: Pavel Špinar (správce NPP Luční, Tábor)

sraz: 9:00, Velmovice, u dětského hřiště (1 km severně od Chýnova, 49.4280N, 14.8093E)

délka trasy: cca 6 km

s sebou: svačinu, oblečení a boty do terénu

sobota 25. 10.

Houby ve Velkém Huteckém lese u Hlinice

Vycházka za běžnými i vzácnějšími druhy podzimních hub nedaleko Tábora

vedoucí: Pavel Špinar (správce NPP Luční, Tábor)

sraz: 9:15, vlaková zastávka Smyslov u Tábora (49.4186N, 14.7404E, možnost příjezdu vlakem Os 18406

v 9:12 z nádraží v Táboře, odjezd 9:05)

délka trasy: cca 4 km, možnost návratu ve 14:05 z Hlinice MHD č. 40 na autobusové nádraží v Táboře)

s sebou: svačinu, oblečení a boty do terénu

Výstava „Ryby, obojživelníci a plazi Táborska“

Soběslav, Rožmberský dům

20. 6. – 31. 10. 2025

Výstava detailně seznámuje s faunou ryb, obojživelníků a plazů žijících Táborsku. Představujeme všech 67 druhů regionu prostřednictvím fotografií, které jsou na panelech doplněny zajímavostmi, mapkami rozšíření a informacemi o jejich ohrožení a ochraně. Autorem textů a většiny fotografií je náš spolupracovník, zoolog David Fischer. Ve vitrínách i na velkoplošné instalaci uvidíte preparáty či modely takřka všech popisovaných druhů, vybrané druhy poznáte také živé v akváriích a teráriích. Na zářít a říjen jsou připraveny i edukační programy pro školy.

O houbách a o lese na svazích Novohradek

Neděle 5. října 2025

Procházka krajinou Novohradských hor, kde spolu s mykoložkou Annou Lepšovou nahlédneme do tajemného světa hub (pozor – zdaleka ne jen jedlých). Vycházka bude zaměřena především na houby a prostředí lesa.

Událost pořádá [Krajina Novohradsko](#)

Půjdeme pěšky z Dobré Vody do Rychnova u Nových Hradů. Trasa je dlouhá cca 12 Km. Sraz je na autobusovém nádraží v Trhových Svinech v 8:30 (odjezd autobusu na Dobrou Vodu v 8:40), nebo na Dobré Vodě v 9:30. Návrat autobusem do Trhových Svinů v 16:35 (odjezd z Rychnova u Nových Hradů v 16:00 hod).

S sebou jídlo a pití, vhodné oblečení dle počasí, voděodolnou obuv

Cena: 500 Kč (zaplacením vstupného přispíváte na činnost spolku Krajina Novohradsko)

Přihlášení: <https://forms.gle/NdZeuXeYQpoRTDqo9>

Za perlorodkou říční, tajemnou kráskou řeky Malše

Sobota 11 října 2025, 10-16 hodin, Dolní Dvořiště

Víte, který živočich se v Čechách dožívá nejvíce let? A opravdu žije ještě v Malši, či je to jen takový ochránářský yetti čistých vod? Jakému ohrožení dnes vlastně čelí? Zveme na povídání a procházku říční nivou Malše. Na vybrané lokalitě budou ukázáni i jedinci perlorodky říční přímo v toku řeky. Během exkurze probereme vše možné okolo vody a když bude čas a chuť, tak i témata v širším okolí.

Událost pořádá [Krajina Novohradská](#)

Přihlášení nutné, počet míst je omezen.

Přihlašujte se zde: <https://forms.gle/VwNKAsgcUFRXRrYb9>

Hnutí DUHA České Budějovice Vás zve na besedu

Jaká je čistota vod v Jihočeském kraji?

V minulosti se zlepšovala kvalita povrchových vod. Aktuálně pozorujeme, že zlepšující se trend již není tak výrazný a v některých případech se čistota našich vod zhoršuje. Jak jsou na tom naše jihočeské řeky a rybníky? Jaké výzvy nás v oblasti kvality vody do budoucna čekají?

s vedoucím vodohospodářské laboratoře Povodí Vltavy

Ing. Janem Potužákem, Ph.D.

Kulturní centrum Rabenštejnská
Panská 207/4, České Budějovice

vstupné dobrovolné

v úterý 14. října 2025 od 18 hod.

Tato akce je spolufinancována statutárním městem České Budějovice v rámci sítě Krasec.

**Hnutí DUHA České Budějovice Vás zve
na exkurzi na třídící linku a kompostárnu v Písku**

Zajímá Vás, co se děje s odpady, poté, když je vyhodíte do nádob na tříděný odpad? Pokud ano, tak se přidejte k naší exkurzi.

Odjezd z Českých Budějovic, individuálně vlakem v 8.14 hod. v Písku, dále objednaným autobusem. Z Písku od vlakového nádraží odjezd 9.05 hod. Předpokládaná doba exkurze je 3 – 4 hodiny. Je možné se i připojit jen na prohlídku třídicí linky nebo jen na prohlídku kompostárny. Exkurze bude končit v Písku na vlakovém nádraží.

Ve středu 22. října 2025

Exkurze je zdarma. V případě zájmu o účast napište na email: ceskebudejovice@hnutiduha.cz. Počet míst je omezen.

Akce je finančně podpořena Jihočeským krajem v rámci sítě Krasec.

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla posílejte do 20. 10. 2025 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru Ďáblíka, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením! Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme